

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

που πραγματοποιήθηκε στο ΤΕΕ/ΚΔΘ στις 11/10/2012, με θέμα

« ΥΗΕ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ : Ένα συκοφαντημένο ΥΗΕ »

Στην ημερίδα που διοργάνωσε το ΤΕΕ/ΚΔΘ στις 11 Οκτωβρίου 2012, παρουσιάσθηκαν τεκμηριωμένες απόψεις τόσο για την αξία και την χρησιμότητα των Υδροηλεκτρικών Έργων (ΥΗΕ) γενικά, όσο και ειδικότερα για τα ΥΗΕ του Αχελώου, με έμφαση κυρίως στο ΥΗΕ της Μεσοχώρας.

Τα συμπεράσματα είναι τα ακόλουθα :

1. ΤΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

- Η υδροηλεκτρική ενέργεια είναι η καθαρότερη, & οικονομικότερη μορφή ενέργειας, με μεγάλη υπεραξία λόγω κινητοποίησης εγχώριου, τοπικού δυναμικού κατασκευής, μεγάλη διάρκεια ζωής της επένδυσης και ασφάλεια τροφοδοσίας καυσίμου. Τα ΥΗΕ είναι συνήθως έργα πολλαπλού σκοπού και απόλυτα αναγκαία για τις μεσογειακές χώρες όπως η Ελλάδα. Άλλωστε είναι πρακτικά αδύνατη η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων χωρίς ταμιευτήρες και φράγματα. Οι ταμιευτήρες είναι συνήθως πλούσιοι σε χλωρίδα και πανίδα και εξελίσσονται σε σημαντικούς υγροβιότοπους.
- Η ΔΕΗ έχει αξιοποιήσει το ένα τρίτο (1/3) περίπου του Υδροδυναμικού της χώρας. Στην χώρα μας λειτουργούν δεκαπέντε (15) μεγάλα ΥΗΕ, και παράγουν περίπου 3.500 - 4.500 GWh (το 10% περίπου της όλης

ηλεκτρικής παραγωγής). Το Ελληνικό Υδροδυναμικό της χώρας μας που αξιοποιείται ετησίως σε GWh , δεν ξεπερνάει το 33% (από τις 15.000 GWh, που είναι το Οικονομικά Εκμεταλλεύσιμο). Ο διαθέσιμος ωφέλιμος όγκος όλων των ταμιευτήρων των υδροηλεκτρικών, ανέρχεται συνολικά σε 5.300 εκατομμύρια m³. Το 30% περίπου του ωφέλιμου όγκου των ταμιευτήρων των υδροηλεκτρικών, διατίθεται κατά προτεραιότητα για άλλες, πέραν της ηλεκτροπαραγωγής, χρήσεις, κυρίως αρδεύσεις και υδρεύσεις, ενώ ιδιαίτερα σημαντική είναι επίσης και η παράμετρος της αντιπλημμυρικής προστασίας και η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη & αναψυχή.

- Επενδύοντας τα επόμενα 10 χρόνια 2.300 εκατομμύρια €, είναι δυνατόν να κατασκευασθούν δεκαπέντε νέα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα, να προστίθενται 1.500 MW ισχύος αιχμής στο σύστημα (αύξηση κατά 50%) , παράγονται 4.000 έως 4.200 GWh ήπιας, ανανεώσιμης και εγχώριας πρόσθετης ενέργειας αιχμής (αύξηση κατά 100%). Ουσιαστικά θα προστεθούν 4.500 εκατομμύρια m³ αποθήκης νερού (αύξηση κατά 85%), και ικανοποιείται ο στόχος της Πράσινης Βίβλου της Ε.Ε (Οδηγία 2001/77) για ποσοστό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ 20% μέχρι το 2020, έναντι του 8,6% του 1997. Ταυτόχρονα με τα παραπάνω : Δημιουργούνται 700 έως 1.000 νέες μόνιμες θέσεις εργασίας, τονώνεται η απασχόληση και η ανάπτυξη κατά την διάρκεια της κατασκευής των έργων, το 80% της επένδυσης παραμένει ως εγχώρια προστιθέμενη αξία, βελτιώνεται η αντιπλημμυρική προστασία των κατόντη περιοχών,

Θωρακίζεται η χώρα για την αντιμετώπιση παρατεταμένων περιόδων ξηρασίας και βελτιώνεται η ενεργειακή μας αυτονομία

- Στις γειτονικές χώρες παρατηρείται έντονη δραστηριότητα, με αναβάθμιση παλαιών έργων, παραχώρηση θέσεων για νέα έργα, κλπ. Ειδικότερα αναφέρθηκε : Στην Αλβανία (500 MW υπό κατασκευή, 1000 MW σε μελέτη), στην Σερβία (Σχεδιασμός έργων στους ποταμούς Drina, Velika Morava & Lim), στο Μαυροβούνιο (5 νέα έργα συνολικής ισχύος 420 MW έως το 2015), στην ΠΓΔΜ (809 MW έως το 2015), ενώ στην Τουρκία με 17.500 MW υδροηλεκτρική ισχύ, 10.500 MW υπό κατασκευή, ο στόχος είναι άλλα 22.700 MW έως το 2023.

2. ΤΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΑΧΕΛΩΟ

- Τα έργα της Μεσοχώρας και της Συκιάς εντάσσονται στα έργα για επίτευξη του παραπάνω στόχου, ανεξάρτητα από το θέμα μεταφοράς νερού προς τη λεκάνη απορροής του Πηνειού. Κρίνεται αναγκαία η άμεση δρομολόγηση διαδικασιών αποπεράτωσης και λειτουργίας των ΥΗΕ κατά μήκος του άνω ρου του Αχελώου με προφανή οφέλη την οικονομικότητα & την καθαρή ενέργεια υψηλής αξίας & μακροζωία επένδυσης.
- Για τα ανατρέψιμα ΥΗΕ αναδείχθηκε η συνέργεια ΥΗΕ με άλλες ΑΠΕ για την αποθήκευση παραγόμενης ενέργειας όταν πλεονάζει και ο αναντικατάστατος ρόλος των αναστρέψιμων ΥΗΕ στην σταθεροποίηση του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας. Κρίνεται αναγκαία η περαιτέρω ανάπτυξη αναστρέψιμων ΥΗΕ ως της μόνης εφικτής τεχνικά λύσης αποθήκευσης ενέργειας, ώστε να αντισταθμισθεί η αστάθεια που εισάγουν στο σύστημα οι αιολικές και φωτοβολταϊκές μονάδες, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό

στον στόχο της επίτευξη της μείωσης κατά 20% των εκπομπών ρύπων έως το έτος 2020.

3. ΤΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ

Το υδροηλεκτρικό έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας **ολοκληρωμένο κατά 100%**, είναι το πρώτο από τα έργα που ξεκίνησαν στον άνω ρου του Αχελώο το 1986 και ουσιαστικά περατώθηκε τον Απρίλιο του 2001 με την ολοκλήρωση του ΥΗΣ Γλύστρας. Η δαπάνη κατασκευής ανήλθε στο ποσόν των 283.000.000 € περίπου.

Το υδροηλεκτρικό έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας αποτελείται από :

- Το φράγμα της Μεσοχώρας ύψους 150 μέτρων.
- Την σήραγγα προσαγωγής μήκους 8 χιλιομέτρων.
- Τον Υδροηλεκτρικό Σταθμό (ΥΗΣ) Γλύστρας.

Το έργο δεν συνδέεται με την μεταφορά νερού από τον Αχελώο & μπορεί να λειτουργεί για την παραγωγή ενέργειας ανεξάρτητα από αυτά. Για την λειτουργία του έργου είναι απαραίτητη η συντήρηση του φράγματος, η έμφραξη της σήραγγας εκτροπής και έναρξη πλήρωσης του Ταμιευτήρα, καθώς και η μεταφορά του οικισμού Μεσοχώρας, μαζί με τις αποζημιώσεις κοινωνικής αποκατάστασης και τις απαλλοτριώσεις, ύψους 100 εκ. €.

Οι σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των εργασιών και την έναρξη λειτουργίας του ΥΗΕ Μεσοχώρας οφείλονται βασικά στο γεγονός ότι το έργο είχε συνδεθεί με τα έργα εκτροπής του π. Αχελώου προς Θεσσαλία, επειδή στον αρχικό σχεδιασμό των έργων εκτροπής του Αχελώου το 1984~85, το ΥΗΕ Μεσοχώρας συνέβαλε με τον αποθηκευτικό όγκο του ταμιευτήρα του στην εξασφάλιση της ετήσιας εκτρεπόμενης ποσότητας νερού (1.000.000 κυβ. μετ.). Με την μείωση όμως της απαίτησης εκτροπής στα 600 εκ. κυβ. μ. που θεσμοθετήθηκε την δεκαετία του 90, πλέον επαρκεί για την εξασφάλιση της ποσότητας αυτής η αποθηκευτική ικανότητα της λίμνης Συκιάς.

Οποιαδήποτε συνεπώς εμπλοκή των έργων αυτών, συμπαρασύρει και το ΥΗΕ Μεσοχώρας, όπως έγινε με τις τρεις (3) διαδοχικές ακυρώσεις των σχετικών Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (ΚΥΑ) έγκρισης Περιβαλ-

λοντικών Όρων από το Συμβούλιο της Επικρατείας κατά τα έτη 1994, 2000 και 2005, που είχαν ως συνέπεια οι εργασίες να διακοπούν.

Το ΥΗΕ Μεσοχώρας, όπως βέβαια και τα άλλα Υδροηλεκτρικά Έργα, αποτελεί έργο πολλαπλής σκοπιμότητας, με τα ακόλουθα, πολύ σημαντικά, οφέλη:

α. Εξασφαλίζει παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας 362 GWh ετησίως.

β. Συνεισφέρει στην εξασφάλιση επάρκειας παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα της Χώρας και κυρίως στην κάλυψη της αυξημένης ζήτησης σε ώρες αιχμής και ιδίως το καλοκαίρι. Αυτό επιτυγχάνεται διότι τα Υδροηλεκτρικά Έργα, αφενός μεν σχεδιάζονται ως έργα αιχμής με μεγάλη εγκατεστημένη ισχύ και αφετέρου έχουν τη δυνατότητα να τίθενται αμέσως σε λειτουργία και να διασφαλίζουν την ετοιμότητα και ισορροπία του Συστήματος.

γ. Συμβάλλει καθοριστικά στην διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολικά κλπ) εξισορροπώντας την παρεχόμενη από αυτές χρονικά ακανόνιστη παραγωγή, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της κατανάλωσης των αποθεμάτων των στερεών καυσίμων της χώρας. Επιπλέον συμβάλλει στη μείωση των εισαγόμενων καυσίμων, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση συναλλάγματος και τη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας.

δ. Με την παραγωγή καθαρής υδροηλεκτρικής ενέργειας, συμβάλλει στον περιορισμό της εκπομπής ρύπων οξειδίων αζώτου, θείου και άνθρακος στην ατμόσφαιρα, με αντίστοιχα οικονομικά οφέλη.

ε. Συμβάλλει σημαντικά στην ικανοποίηση της Οδηγίας 2001/77/ΕΚ της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 (Πράσινη Βίβλος), η οποία έχει κυρωθεί και από την Ελληνική Βουλή και αφορά στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (20/20/20) με την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Σύμφωνα με την Οδηγία αυτή, θα πρέπει η Χώρα μας να αυξήσει το ποσοστό της παραγόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε 20,1% μέχρι το 2020, ενώ έχει ήδη προσμετρηθεί η υπό παραγωγή πράσινη ενέργεια των υδροηλεκτρικών εργοστασίων των φραγμάτων Μεσοχώρας και Συκιάς.

Αντίθετα, η μη λειτουργία του έργου, πέραν της μη εξασφάλισης των προαναφερόμενων οφελών, έχει ως αποτέλεσμα και την απώλεια εσόδων

της τάξης των 25.000.000 € ανά έτος & καθιστά την περιοχή ένα απέραντο εγκαταλελειμμένο εργοτάξιο και υπάρχει αυξημένος κίνδυνος λόγω μη ολοκλήρωσης του έργου.

Σήμερα είναι πασιφανές ότι οι αντιδράσεις ενάντια στο έργο κινούνται έξω από την λογική και απλά οδηγούν σε απίστευτα ανεύθυνες τοποθετήσεις για «καθαίρεση των έργων, κ.λ.π», ανάξιες ακόμη και για σχολιασμό.

Γενικά επισημάνθηκε ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι (ΔΕΗ, Τοπικοί φορείς και κάτοικοι Μεσοχώρας) με πρωτοβουλία της Πολιτείας, οφείλουν να εργασθούν για την διόρθωση των λαθών που έγιναν στο παρελθόν και τον τρόπο προσέγγισης του έργου, το οποίο είναι καθαρά ενεργειακό και δεν συνδέεται σήμερα, σε κανένα βαθμό με την μεταφορά νερού προς την Θεσσαλία.